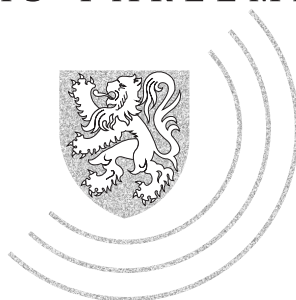

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

11 maart 2005

VERZOEKSCHRIFT

**over de slaagcijfers in het hoger onderwijs en het wegwerken van discriminaties ten aanzien
van het volwassenenonderwijs**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door de dames Sabine Poleyn en An Michiels**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, Linda Vissers;

mevrouw Kathleen Helsen, de heer Luc Martens, de dames Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de heren Karlos Callens, Gilbert Van Baelen, mevrouw Marleen Vanderpoorten;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Anissa Tamsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Cathy Berx, de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Jan Laurys;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van der Borgh;

de heren Jos Bex, Chokri Mahassine, mevrouw Elke Roex.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck.

1. Procedure

Op 16 juni 2004 diende de heer Eric Van As bij de voorzitter van het Vlaams Parlement een verzoekschrift in betreffende de slaagcijfers in het hoger onderwijs en het wegwerken van discriminaties ten aanzien van het volwassenenonderwijs (*Verzoekschrift* 2003-04, nr. 54).

Dit verzoekschrift werd op 28 juni 2004 ontvanke-lijk verklaard en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie.

Gelet op de verkiezingen van 13 juni 2004 en het feit dat de laatste plenaire vergadering van de vorige legislatuur op 5 mei 2004 plaatsvond, werd dit verzoekschrift door de commissie behandeld op 28 oktober 2004 en 3 maart 2005.

De commissie vroeg bij de Vlaams minister van Onderwijs bijkomende informatie omtrent dit verzoekschrift.

2. Inhoud van de verzoekschriften

De heer Eric Van As verwijst naar het feit dat in de toekomst een cijfer van 10 op 20 voldoende is om geslaagd te zijn in het hoger onderwijs. Hij vraagt dat dit met terugwerkende kracht zou gelden voor alle vormen van hoger onderwijs (ook volwassenenonderwijs, open universiteit, enzovoort). In dit verband vraagt hij tevens dat een controleorgaan zou worden opgericht dat erop toeziet dat de 10 op 20-regel om te slagen werkelijk wordt toegepast, dat met andere woorden de vroegere 12 op 20 niet naar 10 op 20 wordt verlegd.

Ten slotte vraagt de verzoeker dat het parlement discriminaties inzake de waarde van diploma's ten aanzien van het volwassenenonderwijs zou wegwerken.

3. Bespreking

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck*, voorzitter, verwijst naar het antwoord van de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, met bijkomende informatie over het verzoekschrift (zie bijlage).

De *leden* gaan unaniem akkoord met het informatieve antwoord van de minister en diens besluiten.

4. Conclusie

De *leden* sluiten zich unaniem aan bij de geformuleerde informatie en de conclusie van de minister. Zij vinden het niet opportuun om in te gaan op het verzoek om met terugwerkende kracht het geslaagd zijn vanaf 10 op 20 in te voeren. Bovendien zijn er voldoende garanties inzake bescherming van de student voorzien in de huidige regelgeving zodat verdere initiatieven van overheidswege niet nodig zijn.

Voor wat het verzoek met betrekking tot het wegwerken van de discriminatie inzake de waarde van diploma's uit het volwassenenonderwijs betreft, sluit de commissie zich volledig aan bij het voorne- men van de minister om in de toekomst een nieuwe regeling uit te werken voor het hele hoger onder- wijs voor sociale promotie.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Sabine POLEYN

Monica

VAN KERREBROECK

An MICHIELS

BIJLAGE

Bijkomende informatie van de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming over het verzoekschrift betreffende de slaagcijfers in het hoger onderwijs en het wegwerken van discriminaties ten aanzien van het volwassenenonderwijs.

Betreft:	verzoekschrift van de heer Eric Van As
----------	--

In zijn verzoekschrift vraagt de heer Eric Van As om ook voor het hoger onderwijs voor sociale promotie de regel te hanteren dat 10/20 en niet langer 12/20 voldoende is om geslaagd te zijn. Artikel 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 16 april 2004 houdende de vaststelling van de modellen van de studiebewijzen in het onderwijs voor sociale promotie en de modaliteiten voor de uitreiking van de studiebewijzen door de centra voor volwassenenonderwijs heeft het tweede lid van artikel 11 en artikel 25 van het koninklijk besluit van 14 november 1962 houdende algemene regeling van de studien in het hoger technisch onderwijs opgeheven. Het besluit heeft uitwerking vanaf 1 september 2002. Waar voorheen de regelgeving bepaalde welk percentage aan de term 'met vrucht' beantwoordde, is het vanaf het schooljaar 2002-2003, en dit zowel het secundair als het hoger onderwijs voor sociale promotie, de bevoegdheid van de examencommissie om vast te stellen wanneer een cursist geslaagd is.

Met uitzondering van enkele specifieke opleidingen, die in het kader van de herstructurering van het hoger onderwijs overgeheveld werden van het volwassenenonderwijs naar de hogescholen, beperkt de herstructurering van het hoger onderwijs zich tot het onderwijs aangeboden door de hogescholen en universiteiten. Hoe het hoger onderwijs voor sociale promotie gepositioneerd zal worden in het kader van de BaMa-structuur zal het voorwerp van verder overleg uitmaken. Het is mijn intentie om in mijn beleidsnota hieromtrent reeds enige denkpistes voorop te stellen.

Een opleiding van het hoger onderwijs voor sociale promotie leidt niet tot een bachelor, maar wel tot een diploma hoger onderwijs. De intrinsieke waarde van de opleidingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie blijven onveranderd. Dit impliceert dat wanneer men in het verleden op basis van een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie in aanmerking kwam voor een bepaalde functie, dit bij ongewijzigde functievereisten thans nog het geval is.

Vragen over de volgende 3 elementen behandel ik hieronder puntsgewijs:

1. het met terugwerkende kracht invoeren van het geslaagd zijn vanaf 10 op 20.
2. het samenstellen van een controle/audit orgaan met betrekking tot een correct toekennen door de examinatoren van examencijfers.
3. de positionering van het HOSP in het hoger onderwijslandschap.

1. het met terugwerkende kracht invoeren van het geslaagd zijn vanaf 10 op 20.

Het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen, het zogenaamde flexibiliseringsdecreet, stelt dat een student een credit verwerft wanneer hij voor het betreffende opleidingsonderdeel een score behaalt van tenminste 10 op 20. Het verwerven van een credit houdt de verklaring in van het geslaagd zijn en verleent een automatisch recht op vrijstelling van het betrokken opleidingsonderdeel. Het flexibiliseringsdecreet treedt in werking vanaf het academiejaar 2005-2006.

Het geslaagd zijn vanaf 10 op 20 is evenwel geen nieuw gegeven. De regelgeving in uitvoering van het hogescholendecreet en van het universiteitendecreet bood aan de hogescholen en de universiteiten reeds de mogelijkheid om overdracht naar een volgende deliberatieperiode van hetzelfde academiejaar te verlenen op grond van examencijfers vanaf 10 op 20. De instellingen konden daaromtrent autonoom beslissen, maar de regels terzake moesten vermeld staan in het examenreglement van de instelling. Onderwijsdecreet XIV gaat een stap verder en verleent aan een student die een score behaalt vanaf 12 op 20 een automatisch recht op overdracht van het betrokken opleidingsonderdeel naar een volgende deliberatie van hetzelfde academiejaar en naar een volgend academiejaar waarvoor een inschrijving is genomen aan dezelfde instelling en voor hetzelfde jaarprogramma. De overdracht blijft drie opeenvolgende academiejaren geldig voor zover het opleidingsonderdeel nog opgenomen is in het betreffende jaarprogramma. De hogescholen en de universiteiten beslissen autonoom over het verlenen van overdracht en vrijstellingen met betrekking tot examencijfers vanaf 10 op 20.

Deze regeling is van toepassing op examencijfers verworven vanaf het academiejaar 2001-2002. Het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, het zogenaamde structuurdecreet, heeft deze regeling overgenomen. De regelgeving die geldt voor examencijfers verworven vanaf het academiejaar 2001-2002 impliceert een integrale erkenning van het geslaagd zijn vanaf een examencijfer van 10 op 20.

Het met terugwerkende kracht invoeren van de expliciete bepaling dat een student geslaagd is vanaf 10 op 20, kan daarom enkel relevant zijn voor examencijfers die verworven werden vóór het academiejaar 2001-2002. Dit impliceert logischerwijs ook een wijziging aan de geldigheidsduur van drie jaar van de overdracht. Dit kan ongunstig interfereren met de beslissingen inzake studievoortgang van de studenten die de instellingen tussen 2001-2002 en vandaag hebben genomen. Ik acht het daarom niet opportuun om gunstig gevolg te geven aan uw verzoek.

2. het samenstellen van een controle/audit orgaan met betrekking tot een correct toekennen door de examinatoren van examencijfers.

De regelgeving verleent aan de hogescholen en de universiteiten een ruime autonomie inzake de examenregeling. De instellingen zijn autonoom bevoegd voor het beoordelen van de resultaten van de studenten. De overheid komt daar in de regel niet in tussen.

Voor probleemsituaties met betrekking tot de examens en/of de deliberatie bestaat een tweevoudige beroepsprocedure, een

instellingsinterne procedure en een externe procedure. In eerste instantie geldt de instellingsinterne procedure. Elke instelling moet in haar onderwijsreglement en/of examenreglement onder meer de ombudspersoon vermelden en de procedure waarbij conflicten tussen de studenten en de leden van de examencommissie vóór de beraadslaging, of vermoede materiële vergissingen vastgesteld na het afsluiten van de beraadslaging, worden behandeld. Deze procedure is de leidraad bij de instellingsinterne behandeling van de probleemsituatie. De instelling beslist evenwel autonoom over de concrete invulling van deze bepalingen.

Indien de behandeling van het probleem via de instellingsinterne procedure niet tot een bevredigende oplossing leidt, dan kan de student de externe beroepsprocedure opstarten. De Raad van State fungeert vandaag als externe beroepsinstantie.

Het decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen richt de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen op. Deze Raad treedt in de plaats van de Raad van State als externe beroepsinstantie met betrekking tot alle beslissingen van de hogescholen en de universiteiten die te maken hebben met de studievoortgang van de studenten. De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen treedt in werking vanaf 1 januari 2005. Ik meen dat daarmee voldoende garanties inzake bescherming van de student zijn voorzien en verdere initiatieven van overheidswege niet nodig zijn.

3. de positionering van het hoger onderwijs voor sociale promotie in het hoger onderwijslandschap.

Het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen betreft in wezen het hoger onderwijs dat vroeger als "volledig leerplan" werd bestempeld. In de huidige terminologie dus het hogescholenonderwijs en het academisch onderwijs. Het decreet behandelt dus in essentie niet het hoger onderwijs voor sociale promotie.

Het decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen regelt reeds de integratie in de hogescholen en derhalve ook in de bachelor-masterstructuur van de opleidingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie die als een voortgezette opleiding kunnen worden beschouwd.

Ik zal een regeling uitwerken voor het hele hoger onderwijs voor sociale promotie. Deze regeling zal gebaseerd zijn op een evenwicht tussen enerzijds een eenduidige profilering van het hoger onderwijs in Vlaanderen als anderzijds het bewaren van de eigenheid van de opleidingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie.

Het hoger onderwijs voor sociale promotie, het HOSP, staat voor een tweeledige keuze. Enerzijds kan het ervoor opteren om de accreditatie na te streven. Overeenkomstig het structuurdecreet worden de betrokken Centra voor Volwassenenonderwijs geregistreerde

instellingen. De Centra voor Volwassenenonderwijs doorlopen, met het oog op het verwerven van de accreditatie voor de HOSP-opleidingen, de in het structuurdecreet vermelde procedure en modaliteiten die algemeen gelden voor alle geregistreerde instellingen. Zij worden daarbij verplicht het protocol van VLIR-VLHORA te volgen. Het verwerven van de accreditatie houdt in dat de betrokken opleidingen voldoen aan alle vereisten inzake kwaliteitsniveau, met inbegrip van een gedegen voedingsbodem voor wetenschappelijk onderzoek en de wederzijdse bevruchting tussen onderwijs en onderzoek. Het met succes doorlopen van visitatie en accreditatie door de HOSP-opleidingen houdt in dat de betrokken Centra voor Volwassenenonderwijs voor deze opleidingen eveneens een bachelorgraad kunnen uitreiken. Het exclusief toevertrouwen van de bacheloropleidingen en de masteropleidingen aan de ambtshalve geregistreerde instellingen impliceert logischerwijs echter dat de geaccrediteerde HOSP-opleidingen geïntegreerd worden in de ambtshalve geregistreerde instellingen. De accreditatie van de HOSP-opleidingen zal in de regel een bacheloropleiding van het hoger professioneel onderwijs betreffen. Het ligt dan ook voor de hand dat de integratie in de hogescholen zou gebeuren. Het blijven bestaan van de HOSP-opleiding in een autonoom Centrum voor Volwassenenonderwijs leidt er dan toe dat er, ondanks de accreditatie, geen bachelorgraad kan worden uitgereikt.

Anderzijds kan het HOSP ervoor opteren om verder te blijven bestaan als een geëigende onderwijsvorm buiten de bachelor-mastercontext. Dit biedt de HOSP-opleidingen de mogelijkheid om zich éénduidig maatschappelijk te profileren met een geëigend opleidingsaanbod gericht tot een geëigend doelpubliek. Het huidige succes van het HOSP toont overduidelijk aan dat dit een maatschappelijk relevante keuze is.

De politieke beslissing met betrekking tot de positie binnen de kwalificatiestructuur en organisatiestructuur van het onderwijs in Vlaanderen van de HOSP-opleidingen die geen accreditatie aanvragen of die de accreditatie niet verwerven, is nog niet genomen. Ik zal de nodige initiatieven nemen opdat ook deze beslissing zo vlug mogelijk kan worden genomen.

De OESO hanteert de term 'tertiair' voor alles wat post-secundair is. De term 'post-secundair' is evenwel wat ongelukkig in de context van het Vlaamse hoger onderwijs voor sociale promotie. Voor het Vlaamse hoger onderwijs zou de term "tertiair onderwijs" kunnen gehanteerd worden voor zowel de opleidingen in ambtshalve geregistreerde instellingen, deze blijven gecatalogeerd als hoger onderwijs, als voor de opleidingen in andere onderwijsinstellingen die verder gaan dan het secundair onderwijs. Dit is zeker het geval voor de HOSP-opleidingen, maar het kan ook uitgebreid worden tot sommige 7de specialisatiejaren BSO, ASBO-opleidingen en misschien nog andere opleidingen waarvan de rangschikking in het secundair onderwijs niet echt meer strookt met hun eigenheid. Ook eventuele korte 'sub-degree' kwalificaties kunnen daaronder gerangschikt worden. Het creëren van geëigende diploma's voor deze opleidingen laat toe om de verouderd geworden terminologie van de wet van 7 juli 1970 te verlaten.

De opleidingen die onder het verruimde begrip tertiair onderwijs ressorteren, kunnen in een gemeenschappelijk credit-systeem met het hoger onderwijs treden, waardoor de doorstroming naar bacheloropleidingen en masteropleidingen vergemakkelijkt wordt. Het flexibiliseringsdecreet voorziet dat opleidingen, zoals HOSP-opleidingen die niet geaccrediteerd zijn, via EVK (eerder verworven kwalificaties) in aanmerking kunnen komen voor het verlenen van vrijstellingen. Het flexibiliseringsdecreet verleent aan de associaties de autonome bevoegdheid om het beleid uit te stippelen inzake de validering van EVC en EVK. De vertaling van deze validering in termen van concrete vrijstellingen van opleidingsonderdelen behoort tot de bevoegdheid van de hogescholen en de universiteiten. In het belang van de studenten en de (internationale) herkenbaarheid van de bacheloropleidingen is het wenselijk dat alle hogescholen en universiteiten zo veel mogelijk een éénduidig beleid voeren ten overstaan van dezelfde competenties. Dit vertaalt zich het best in een automatische overdracht/erkenning van credits binnen bepaalde marges. Een HOSP-opleiding leidend tot een kwalificatie (nu graduaat) zou dan door de hogescholen erkend worden voor een vast aantal studiepunten, zodat een student die toch een bachelor wil behalen, enkel nog een beperkte studieomvang moet volgen. Deze piste volgt dezelfde redenering die gehanteerd wordt voor de schakelprogramma's binnen de bachelor-masterstructuur. Dit veronderstelt evenwel dat het volledige tertiair onderwijs een analoog systeem van kwaliteitszorg hanteert als het hoger onderwijs, zeker wat interne kwaliteitszorg betreft. De logica daarbij is dat alle betrokken instellingen dan ook in de associaties komen die verantwoordelijk worden voor de interne kwaliteitszorg over de instellingen binnen de associatie.

